

РОЗДІЛ I

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНАЛЬНОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ

Любіна Д.М.

Науковий керівник: доцент Кафлевська С.Г.

Аналізуються тенденції розвитку ринку праці Вінницької області, політика розвитку трудових ресурсів, розглядаються можливі шляхи вирішення проблем безробіття на регіональному рівні.

Постановка проблеми. Ринок праці – це передусім система суспільних відносин, пов'язаних із купівлею і продажем товару «робоча сила». Крім того, ринок праці є сферою працевлаштування, формування попиту й пропозиції на робочу силу [3, с.30]. Вартість робочої сили визначається обсягом життєвих благ, що забезпечують відтворення робочої сили, яке в свою чергу залежить від доходів її носіїв, що виражені в заробітній платі [1, с.135].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початком ринкових перетворень в українському суспільстві проблеми зайнятості та безробіття постійно перебувають у центрі уваги вітчизняних учених. Вагомий внесок у розробку цих проблем зробили Д. Богиня, О.Грішнова, Ю.Краснов, В.Онікієнко та ін. Регіональний аспект регулювання проблем зайнятості сільського населення розкривається переважно в роботах західноукраїнської школи науковців, наприклад М.Долішнього, С.Злупка, С.Трубича та ін.

Ціль роботи. Зважаючи на актуальність теми дослідження, нами була поставлена ціль сформулювати стратегію регіональної зайнятості Вінницької області, ґрунтуючись на оцінці сучасних тенденцій ринку праці області.

Виклад основного матеріалу. Політика розвитку трудових ресурсів в області за останні роки в першу чергу спрямовувалася на ліквідацію прихованого безробіття та забезпечення повної продуктивної зайнятості, на запровадження дієвих стимулів створення

нових робочих місць, забезпечення гарантій зайнятості у процесі приватизації та реструктуризації підприємств, на підтримку підприємництва та самозайнятості населення, розширення практики громадських робіт, підвищення гнучкості ринку праці, удосконалення цільових регіональних програм з точки зору їх впливу на умови зайнятості у галузях, в містах і районах області.

Аналіз ринку праці Вінницької області за 2000-2006 роки свідчить про позитивні тенденції. Щорічно збільшується кількість громадян, які скористалися послугами державної служби зайнятості, відповідно зростає кількість працевлаштованих громадян. Так, у 2000 році було працевлаштовано 24,6% бажаючих, у 2006 році – 39,7%. Зменшується навантаження на одне робоче місце (14 осіб у 2006 порівняно з 35 у 2000 році) (табл.1).

Таблиця 1

Основні показники ринку праці Вінницької області

Роки	Безробітне населення працездатного віку зареєстроване у державній службі зайнятості			Кількість незайнятих громадян, які скористалися послугами державної служби зайнятості, в цілому за рік			Потреба в робочій силі, на кінець року, тис. осіб	Навантаження незайнятого населення на одне вільне робоче місце, вакантну посаду, на кінець року, осіб	Середній розмір допомоги по безробіттю, в грудні			
	в середньому, тис.осіб	у % до		Всього, тис.осіб	з них працевлаштовано					ПЕРЕБУВАЛИ НА ОБЛІКУ, на кінець року, тис.осіб		
		економічно активного населення працездатного віку	населення працездатного віку		тис. осіб	у %					гривень	у %
									до мінімальної заробітної плати	до попереднього року		
2000	38,6	4,9	4,0	91,9	22,6	24,6	40,3	1,1	35	50	42,3	117,3
2001	38,5	5,0	4,0	104,8	33,4	31,9	41,6	1,5	27	69	58,2	137,3
2002	41,3	5,4	4,3	109,2	37,7	34,5	36,7	1,8	20	100	60,8	146,2
2003	33,2	4,3	3,4	105,4	39,5	37,5	31,8	2,7	12	137	66,7	136,3
2004	35,2	4,9	3,7	111,2	41,5	37,3	42,2	2,6	16	132	55,6	96,4
2005	38,4	5,5	4,0	121,8	44,1	36,2	42,2	3,0	14	191	57,5	144,9
2006	35,7	5,1	3,7	116,6	46,3	39,7	37,3	2,7	14	238	59,5	124,6

Разом з тим, стабільність ринку праці не поширюється на сіль-ську місцевість, де безробіття має тенденцію до зростання. Як і у попередні роки, тривало збільшення питомої ваги сільських безробітних у загальній чисельності безробітних, які перебували на обліку в службі зайнятості: у 2004 році вона становила 54,2%, 2005 – 58,3%, 2006 – 62,2%. За останні 2 роки чисельність сільських безробітних на обліку в службі зайнятості зросла з 50 до 60 тис. чол., а чисельність незайнятих працівників сільського господарства – з 29 до 40 тис. осіб або на 39%. Протягом 2006 року до продуктивної праці повернулось 20,3 тис. сільських безробітних (у 2005 р. – 18,2 тис. чол.).

У 2007 році ситуація на обласному ринку праці мала такі тенденції:

- рівень зайнятості економічно активного населення віком від 15 до 70 років у 2007 році становить 58,2%; рівень безробіття за методологією МОП по області становить 6,5% (в 2005 році – 6,8%, в 2006 – 6,6%), тоді як в середньому по Україні – 6,6%;

- зменшення чисельності незайнятого населення на обліку служби зайнятості на 11,1 тис. осіб, порівняно з січнем-листопадом 2006 року (у 2004 та 2005 роках відбувалося зростання цього показника);

- зменшення попиту на працю з боку роботодавців; чисельність вільних робочих місць станом на 10.11.2007 року становить 3,5 тис., чисельність претендентів на одну вакансію – 8 осіб;

- середній розмір допомоги по безробіттю, порівняно з 2006 роком, збільшився на 66 грн. і становив 255 грн.

Зросла кількість створених на підприємствах, в установах та організаціях області, а також фізичними особами, нових робочих місць, що сприяло розширенню сфери прикладання праці та підвищення рівня зайнятості населення. Так за 2007 року створено близько 33,6 тисяч робочих місць, що становить 126,5% до річного плану (рис.1).

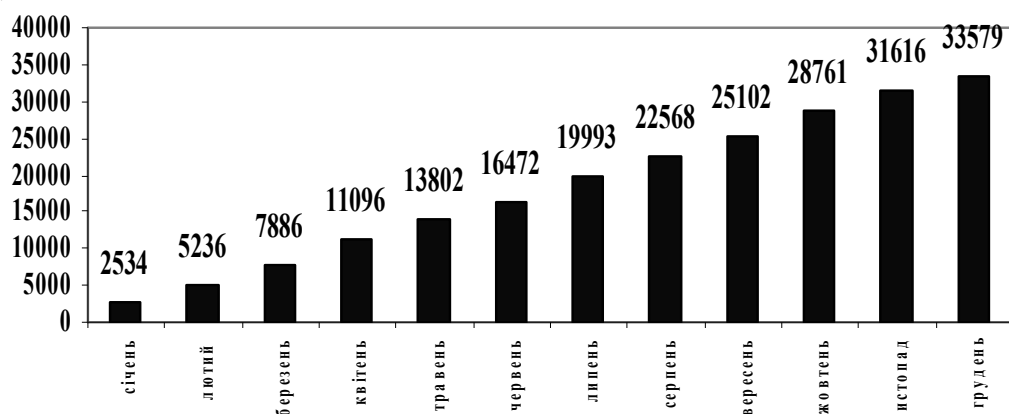

Рис. 1. Стан виконання програми зайнятості У Вінницькій області

За 2007 рік номінальна нарахована середньомісячна заробітна плата становила 1028 грн., і зросла в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 29,7% та в 1,8 раз перевищувала прожитковий мінімум.

Протягом 2007 року всі райони та міста обласного значення в порівнянні з відповідним періодом минулого року наростили середньомісячну заробітну плату. Вище середнього рівня по економіці в цілому по області отримують заробітну плату працівники, які зареєстровані у 4 містах обласного значення: Вінниця – 1211 грн. (+26,2%); Жмеринка – 1456 грн. (+22,5%); Козятин – 1489 грн. (+29,3%); Ладизин – 1539 грн. (+29,7%) та 2 райони: Вінницький – 1047 грн. (+27,6%); Немирівський – 1076 грн. (+22,5%).

Загальна сума заборгованості із заробітної плати на 187 підприємствах області (включаючи 38 економічно активних, 121 підприємство-банкрут та 28 економічно неактивних, які призупинили діяльність) станом на 1 січня 2008 р. становить в цілому 19,8 млн. грн. і в порівнянні з початком 2007 р. борг скоротився на 34,9%, або на 10,6 млн. грн. (рис.2).

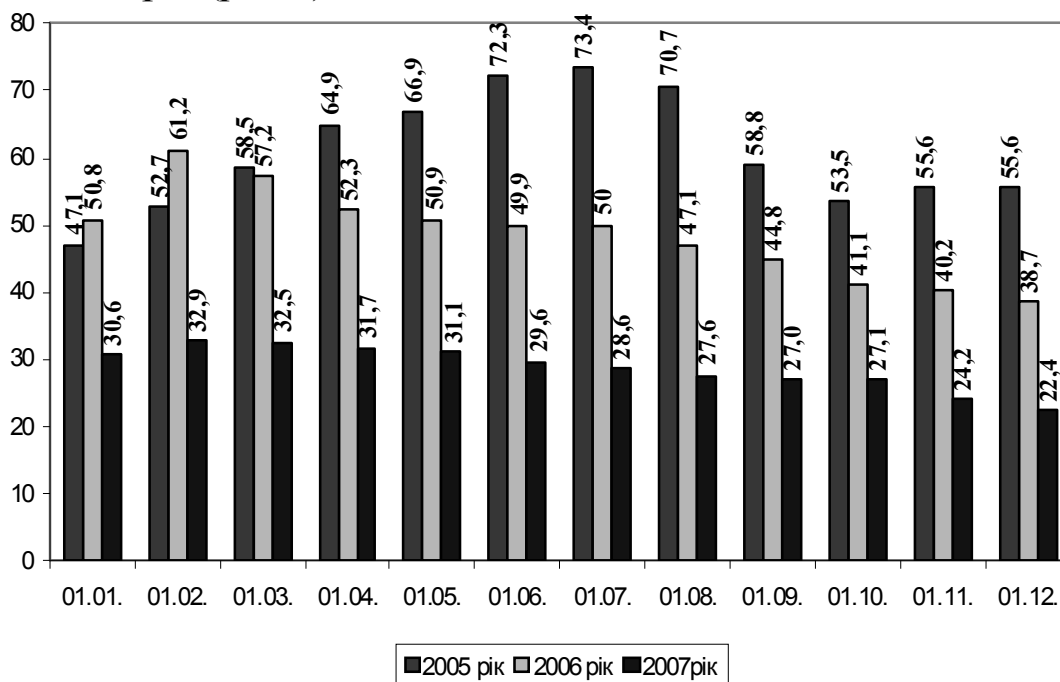

Рис.2. Динаміка суми заборгованості із заробітної плати, млн. грн.

Для формування стратегії регіональної зайнятості та розвитку регіонального ринку праці Вінницької області необхідно:

- забезпечити взаємодію між ринком освітніх послуг та ринком праці шляхом здійснення підготовки робітників і спеціалістів відповідно до потреб регіону;

- розширити практику оплачуваних громадських робіт на час тимчасової вимушеної незайнятості громадян;
- сприяти проведенню підготовки кадрів через систему авторизованого навчання та сертифікації за профільними напрямками для робочих спеціальностей за принципом дистанційного навчання;
- створити передумови до переходу сільського населення до роботи поза сільським виробництвом, зокрема щодо розвитку в інфраструктурі села зеленого туризму, тощо;
- посилити мотивацію до легальної продуктивної зайнятості, ліквідувати тіньову зайнятість та приховане безробіття;
- сприяти самостійній зайнятості населення, насамперед, у сільській місцевості, розвивати підприємницькі ініціативи у напрямі створення фермерських і особистих селянських господарств, обслуговуючих кооперативів, спростити форми оподаткування та звітності, розширити доступність для селян, які займаються такими видами діяльності, банківських кредитів.

Висновки. Отже, стабільність ринку праці Вінницької області не поширюється на сільську місцевість, де безробіття має тенденцію до зростання. До позитивних моментів слід віднести створення близько 33,6 тисяч робочих місць за 2007 рік, що становить 126,5% до річного плану. За 2007 рік номінальна нарахована середньомісячна заробітна плата становила 1028 грн., і зросла в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 29,7% та в 1,8 раз перевищує прожитковий мінімум.

Політика розвитку трудових ресурсів в області за останні роки, в першу чергу спрямовувалася на ліквідацію прихованого безробіття та забезпечення повної продуктивної зайнятості. Для формування стратегії регіональної зайнятості та розвитку регіонального ринку праці Вінницької області необхідно: забезпечити взаємодію між ринком освітніх послуг та ринком праці, розширити практику оплачуваних громадських робіт на час тимчасової вимушеної незайнятості громадян, створити передумови до переходу сільського населення до роботи поза сільським виробництвом, тощо.

Література:

1. Населення і трудові ресурси села: Навч. посіб. / за ред. П.Т. Саблука, М.К.Орастого. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 277 с.
2. Основні показники економічного та соціального розвитку Вінницької області за 2007 рік. – Вінниця. – 2008. – 27 с.
3. Ярошенко В. Державні механізми регулювання ринків праці в Україні// Україна: аспекти праці. – 2007. – №8. – С.30-37.